

WYMAGANIA EDUKACYJNE - KLASA DRUGA: OŚWIECENIE I ROMANTYZM

Wymagania edukacyjne są zintegrowane z programem nauczania *Przeszłość i dziś*. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

OŚWIECENIE I ROMANTYZM					
Zagadnienia	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
OŚWIECENIE- wprowadzenie do epoki.	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia etymologię nazwy epoki • podaje daty graniczne oświecenia w Europie • przedstawia periodyzację polskiego oświecenia • wyjaśnia znaczenie terminów: deizm, ateizm, materializm, sensualizm, empiryzm, tabula rasa, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne kierunki światopoglądowe oświecenia • wymienia osiągnięcia oświecenia w dziedzinie nauki • podaje nazwy instytucji powstałych w czasach stanisławowskich • czyta ze zrozumieniem fragmenty tekstów filozoficznych i streszcza ich założenia • wyjaśnia pojęcia: wolterianizm, liberynizm, optymizm poznawczy 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przemiany społeczne doby oświecenia • charakteryzuje specyfikę polskiego oświecenia • prezentuje wpływ idei oświeceniowych na życie codzienne • analizuje rolę czasopiśmiennictwa w oświeceniu 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przemiany światopoglądowe, które ukształtowały epokę • pokazuje relacje między światopoglądem i filozofią epoki a zmianami społeczno-politycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> • np. pisze artykuł do oświeceniowego pisma, w którym omawia poglądy epoki; • pisze wywód - dyskusję między zwolennikami i przeciwnikami epoki

<p>Satyra I. Krasickiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> definiuje satyrę jako gatunek zna rodzaje satyr i umie wskazać przykłady satyry obyczajowej, politycznej czyta ze zrozumieniem omawiany utwór 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje głównych bohaterów satyry wymienia wady bohaterów posługuje się terminami: karykatura, ironia 	<ul style="list-style-type: none"> podaje cechy utworu, które świadczą o jego przynależności do klasycyzmu porównuje bajkę i satyrę omawia kompozycję satyry 	<ul style="list-style-type: none"> rozpatruje satyrę w kontekście ówczesnej obyczajowości wskazuje sposoby osiągnięcia efektu komicznego w satyrze 	<ul style="list-style-type: none"> w kontekście satyry omawia wzorce obyczajowe obecne we współczesnym świecie rozpoznaje i charakteryzuje indywidualny styl Krasickiego
<p>Literatura oświecenia: klasycyzm wybranych utworów: hymn, oda, bajka (Ignacy Krasicki, <i>Hymn do miłości ojczyzny</i>)</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy gatunków literatury oświecenia i podaje przykładowe tytuły utworów 	<ul style="list-style-type: none"> omawia cechy gatunkowe w wybranych utworach wskazuje cechy oświeceniowego światopoglądu w utworach 	<ul style="list-style-type: none"> omawia tematy i motywy literatury oświecenia pokazuje związek między gatunkiem a tematyką utworu czyta ze zrozumieniem teksty dotyczące literatury epoki i streszcza je 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje refleksje na temat dydaktycznej funkcji literatury oświecenia czyta ze zrozumieniem teksty dotyczące literatury epoki i formułuje swoje oceny i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje się biegłą znajomością gatunków literatury oświecenia potrafi uzasadnić ich antyczne korzenie
<p>OŚWIECENIE- podsumowanie epoki</p>	<ul style="list-style-type: none"> przycacza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat dorobku oświecenia wymienia instytucje powstałe w epoce oświecenia mające swoje współczesne odpowiedniki 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje najistotniejsze konteksty wywodzące się z twórczości oświeceniowej wskazuje elementy klasycyzmu w kulturze współczesnej 	<ul style="list-style-type: none"> podjęć dyskusję na temat spuścizny myślowej oświecenia formułuje wnioski na tematy związane z twórczością oświeceniową określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa oświecenia omawia wpływy światopoglądu oświeceniowego na człowieka XXI w. 	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w dyskusji na tematy związane z oświeceniem i stosuje odpowiednie argumenty w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań analizuje wybrany przykład inspiracji kulturą oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się z twórczości oświeceniowej formułuje i rozwiązuje problemy badawcze dotyczące piśmiennictwa oświeceniowego podaje konkretne przykłady wpływu sztuki klasycystycznej i sentymentalnej na

					twórczość późniejszych epoki
<p>Przełom romantyczny, czyli kryzys cywilizacji rozumu. Wprowadzenie do romantyzmu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia dwa znaczenia terminu „romantyzm” • podaje granice epoki w Polsce • wymienia najważniejszych twórców, którzy zapoczątkowali modę na średniowiecze, i ich dzieła • podaje podstawowe informacje o literaturze „burzy i naporu”, używa terminu „preromantyzm” • wyjaśnia, czym był romantyczny historyzm, i podaje przykłady „mody na średniowiecze” • znajduje potrzebne informacje w podręczniku, słownikach, encyklopediach i innych kompendiach drukowanych, a także w internecie • czyta literaturę naukową, aby zdobyć informacje 	<ul style="list-style-type: none"> • komentuje wieloznaczność wyrazu „romantyczny”, odwołując się do jego etymologii • rozumie i potrafi objaśnić pojęcie :mistycyzm romantyczny • na podstawie malarstwa charakteryzuje krajobraz romantyczny; wyjaśnia, na czym polegało romantyczne piękno Północy • w malarstwie wskazuje cechy sztuki romantycznej • wymienia wybitnych kompozytorów romantycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia filozoficzne podłoże romantyzmu (J.G. Herder, G. Hegel), przedstawia przyczyny kryzysu światopoglądu oświeceniowego („cywilizacji rozumu”) • odnosi nazwy: gotycyzm, osjanizm, walterskotyzm do zjawisk kulturowych i literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje źródła romantycznego zainteresowania średniowieczem i mitami Północy • wyjaśnia romantyczne znaczenie mitu prometejskiego • wyjaśnia, czym był romantyczny mistycyzm i określa, do jakich źródeł sięgał szerzej omawia różne kierunki muzyki romantycznej i jej twórców 	<ul style="list-style-type: none"> • swobodnie posługuje się pojęciami: walterskotyzm, osjanizm, gotycyzm • szerzej omawia różne kierunki muzyki romantycznej i jej twórców

<p>Jak poznać tajemnicę istnienia? Wielkie pragnienia i wielkie rozczarowania Fausta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje postać Fausta • potrafi sprecyzować pragnienia Fausta, ocenia postawę bohatera • wyjaśnia czego dokonał Faust, co było dla niego najważniejsze 	<p>podaje powody rozczarowania Fausta, wyjaśnia dlaczego jest on rozczarowany zdobytą wiedzą i pracą uczonego</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa stosunek bohatera do innych ludzi • wyjaśnia, dlaczego uczony myśli o poświęceniu się magii 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia rozmowę Fausta z Mefistofeilesem • omawia niepokoje i pragnienia Fausta • potrafi wymienić etapy drogi życiowej Fausta, wyjaśnia jaką rolę odgrywa w tym życiu wędrowka 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża się krytycznie o autocharakterystyce Mefistofelesa, który twierdzi, że jest: "Cząstką siły małą, co złego pragnąc, zawsze dobro zdziała" • porównuje budowę Fausta z budową tragedii antycznej (np. Antygoną Sofoklesa), analizuje ją pod kątem klasycznych reguł tego gatunku • charakteryzuje rozwój duchowy Fausta • objaśnia symbolikę postaci, scen, ujawniających „ciemną stronę” świata 	<ul style="list-style-type: none"> • w tekście Fausta rozpoznaje groteskę i potrafi wyjaśnić sens tego zabiegu • objaśnia określenie: mit człowieka faustycznego
<p>Klasyczna oda-młodzieńczy szal. „Oda do młodości” jako wiersz przelomu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje (recytuje) utwór z właściwą dykcją i intonacją • dostrzega, że budowa wiersza oparta jest na antynomii młodości i starości • wskazuje cechy romantyczne i klasyczne • Wyjaśnia, jakie zadanie Mickiewicz wyznacza przyjaźni • orientuje się kim byli filomaci i filareci 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje <i>Ode...</i> jako manifest młodych • odnajduje w utworze hasła i idee filomackie • wskazuje w utworze środki artystyczne i określa ich funkcje, wyjaśnia, na czym polegała rewolucyjność <i>Ody...</i> • interpretuje utwór w kontekście biograficznym i kulturowym (udział Mickiewicza w <i>towarzystwach filomatów i filaretów</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje filozoficzne konteksty <i>Ody...</i> • interpretuje motywy lotu i skrzydeł, wskazując ich tradycje kulturowe • szerzej przedstawia atmosferę spotkań i idee filomatów wileńskich • w interpretacji wykorzystuje wiadomości o konwencji gatunku • potrafi wyjaśnić na czym polegał literacki spór „starych” i „młodych” 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje dzieła kultury przedstawiające młodość i starość 	<p>Wskazuje na fragmenty wiersza, które funkcjonują współcześnie jako cytaty, podaje przykłady i wyjaśnia, ponadczasowość tych sformułowań</p>
<p>„Romantyczność”, czyli świat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego wiersz ma 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w balladzie idee i postawy romantyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje utwór w kontekście polemiki 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje i komentuje język i styl 	<ul style="list-style-type: none"> • w dłuższym komentarzu do ballady

<p>poznawany oczyma duszy.</p> <p>Nowe przestrzenie poszukiwań romantycznych w balladzie A. Mickiewicza.</p>	<p>charakter programowy</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzega w utworze cechy manifestu • rozróżnia archaizmy i wyrazy przestarzałe • charakteryzuje bohaterów 	<p>(np. ludowość, irracjonalizm, spirytualizm, indywidualizm, bunt przeciw konwencjom)</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje polemikę poety ze starcem jako starcie się dwóch odmiennych światopoglądów • określa, na czym polega nowatorstwo kreacji bohaterki • interpretuje motto, wskazując związki romantyków z Szekspirem • w tekście ballady wskazuje środki językowe (leksykalne, słowotwórcze, fleksyjne, składniowe) i je klasyfikuje 	<p>romantyków z klasykami innych – poza Mickiewiczem – uczestników tej polemiki</p> <ul style="list-style-type: none"> • udowadnia, że „Romantyczność” jest manifestem epoki • wyjaśnia, w jaki sposób romantycy postrzegali szaleństwo 	<p>ballady <i>Romantyczność</i> jako formę romantycznego sprzeciwu wobec klasycystycznych konwencji</p>	<p>wykorzystuje wiadomości historyczne i biograficzne</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje konteksty filozoficzne, przedstawiając romantyczne widzenie świata
<p>Romantyczny świat duchów i wyzwolonej wyobraźni w balladach Adama Mickiewicza i w malarstwie epoki. C. D. Friedrich, „Dwaj mężczyźni obserwujący księżyc”. J. E. Millais, „Ofelia”, A. Scheffer, „Umarli prędko jadą”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wymienić tytuły ballad A. Mickiewicza, orientuje się w treści poznanych ballad • wskazuje cechy ballady romantycznej (synkretyzm rodzajowy, ludowość, śpiewność, nastrojowość, tajemniczość, „cudowność”) • na podstawie ballad wskazuje nowe, pozarozumowe sposoby poznania świata • wskazuje i 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje ballady, wskazując w nich elementy typowe dla romantycznego widzenia świata • charakteryzuje romantyczne widzenie natury (i jej funkcje w balladzie) • wyjaśnia, na czym polega ludowość ballad (folklorizm) i jaki obraz ludu stworzyli romantycy • przedstawia romantyczny świat duchów i jego funkcję w balladach • interpretuje balladę Goethego jako wyraz 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia źródła romantycznego odrzucenia rozumu i poszukiwania innych sposobów poznania świata • analizuje konstrukcję narratora w balladach romantycznych • wskazuje stylistyczne i wersyfikacyjne wykładniki emocjonalności wiersza • wyjaśnia, jaką rolę odegrały Mickiewiczowskie <i>Ballady i romanse</i> w kształtowaniu się polskiego romantyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje język i styl ballad romantycznych • interpretuje czytane utwory w kontekście filozoficznym • w swych wypowiedziach poprawnie używa terminów: mistycyzm, spirytualizm, metafizyka, irracjonalizm • wyjaśnia, dlaczego wyobraźnię romantyków klasycy uważali za chorobliwą • dostrzega romantyczne źródła nurtu 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje różne przejawy subiektywizmu w literaturze i malarstwie • wskazuje różnicę tworzywa i podobieństwo idei • syntetyzuje wiadomości na temat źródeł i zasad etyki obecnej w utworach wczesnego romantyzmu • wskazuje związek romantycznych ballad z mitologią Północy, a także z

<p>H. Fussli, „Koszmar”</p> <p>Powtórzenie: A. Mickiewicz, ballady</p>	<p>interpretuje utwory romantyczne, w których znalazła wyraz prawda, iż „nie masz zbrodni bez kary”</p>	<p>romantycznego subiektywizmu i irracjonalizmu</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia specyfikę budowy i kompozycji utworu Goethego • czyta ze zrozumieniem tekst naukowy • trafnie interpretuje obrazy zawierające motywy tajemnicze i irracjonalne 		<p>grozy we współczesnej kulturze (w literaturze i filmie)</p>	<p>wyobraźnię mityczną i baśniową</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia określenie „wyobraźnia oniryczna”
<p>Mędrca szkiełko i oko. Styl naukowy i jego cechy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe odmiany stylistyczne polszczyzny • wyjaśnia, czym są style funkcjonalne, określa ich typy, rozróżniając style użytkowe • rozpoznaje (w tekście mówionym i pisanym) style: potoczny, naukowy, urzędowy, artystyczny 	<ul style="list-style-type: none"> • określa najważniejsze cechy stylu naukowego wskazuje je w czytanim tekście • wyjaśnia, co jest specyfiką stylu naukowego • odróżnia styl naukowy i jego popularnonaukową odmianę 	<ul style="list-style-type: none"> • na przykładzie czytanego tekstu charakteryzuje styl naukowy 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa środki językowe typowe dla stylu naukowego i określa ich funkcje 	<p>Sprawnie posługuje się środkami językowymi typowymi dla stylu naukowego w tekstach</p>
<p>Jak mówić o miłości? Analiza i interpretacja wybranych sonetów Adama Mickiewicza.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uczeń zna pojęcie sonetu • potrafi wyjaśnić co rozumie przez sformułowania: „miłość platoniczna”, „krajobraz wewnętrzny”, „miłość romantyczna” 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia kunsztowną formę sonetu • interpretuje erotyki Mickiewicza • wskazuje na subtelność uczuć, sentymentalną czułość • objaśnia romantyczną „miłość poza grób” 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy porównawczej sonetów Mickiewicza, określa nastrój w tych utworach i wskazuje środki stylistyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na elementy świadczące o udratyzowaniu liryku 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na elementy łączące wiersze erotyczne Mickiewicza z najstarszą formą w dziejach muzyki jaką jest kołysanka

<p>Na pograniczu życia i śmierci. Kim jest Pustelnik-Gustaw-umarły dla świata?</p> <p>Jaki obraz świata i człowieka ukazany jest w II i IV części „Dziadów”?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje postać Mickiewiczowskiego Gustawa jako kochanka • określa cechy miłości romantycznej • przedstawia specyfikę gatunkową utworu (dramat romantyczny jako odrębny gatunek dramatu) 	<ul style="list-style-type: none"> • w dyskusji Pustelnika i Księdza wskazuje racje wynikające z dwóch różnych światopoglądów • dostrzega w utworze obecność prądów i postaw ważnych dla romantyzmu (np. irracjonalizm, wiara w obecność świata nadprzyrodzonego i przechodzenia ze świata żywych do świata umarłych itp.) • wskazuje stylistyczne i językowe wykładniki zmieniających się uczuć Gustawa • wskazuje nieszczęśliwą miłość jako ważny składnik biografii romantycznej • przedstawia romantyczną konwencję miłości, odwołując się do poznanych utworów 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje kreację Gustawa (nieszczęśliwego kochanka), wskazując w niej cechy romantyczne i sentymentalne • w swoich wypowiedziach poprawnie posługuje się pojęciami <i>werteryzm</i>, <i>werterowski</i>; odnosi je do postaci Gustawa 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje język i styl monologów Gustawa • interpretuje IV cz. <i>Dziadów</i> jako utwór o dążeniu do poznania natury świata (dostrzega płaszczyznę epistemologiczną dzieła) • wyjaśnia, jakie miejsce zajmowała miłość w romantycznej filozofii życia 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje informacje znalezione w tekście naukowym do pogłębionego odczytania IV cz. <i>Dziadów</i> • porównuje język listów romantycznych z językiem współczesnych e-maili (lub SMS-ów)
<p>Wędrowiec, tulacz, pielgrzym... Bohater „Sonetów krymskich” A. Mickiewicza.</p> <p>Krajobrazy romantyczne i ich symboliczne sensy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze krajobrazy fascynujące romantyków: Orient (np. Krym), góry, morze ukazane jako żywioł • opisuje romantyczne krajobrazy na podstawie tekstów, podając ich cechy 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przykłady i źródła romantycznej fascynacji naturą • wskazuje symboliczne sensy i wartości związane z ulubionymi krajobrazami romantycznymi (egzotyzm, magia, źródło wiedzy, wzniosłość, wolność, 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie analizowanych utworów ukazuje relacje między artystą a naturą • wykorzystuje różnorodne konteksty (biograficzne, filozoficzne, malarskie itp.) do odczytania utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • w krajobrazach romantycznych dostrzega filozoficzną jedność ducha i materii, a także relacje jednostki i świata • rozpoznaje romantyczny styl czytanych utworów; wskazuje jego cechy 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje zamieszczoną w podręczniku przykładową interpretację sonetu <i>Droga nad przepaścią w Czufut-Kale</i>; sporządza plan odtwórczy, wykorzystuje znalezione informacje

<p>w „Sonetach Krymskich” A. Mickiewicza oraz w malarstwie epoki.</p> <p>L.A. Richter, „Małe jezior”o, „Przeprawa przy Schreckenstein”, W. Turner „Szybkość, para i deszcz”,</p> <p>E. Delacroix, „Kobiety algierskie”,</p> <p>J. N Głowacki, „Widok wyjścia z Doliny Kościeliskiej”</p> <p>C.D. Friedrich, „Kredowe skały na Rugii”</p> <p>W. Wańkowicz, „Mickiewicz na Judahu skale”</p> <p>W. Turner, „Ostenda”</p> <p>I. Ajwazowski „Dwumasztowiec „Merkury”</p>	<p>charakterystyczne</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje podmiot liryczny <i>Sonetów krymskich</i> – podróżnika, pielgrzyma, tułacza, ale także filozofa i artystę • przy pomocy nauczyciela analizuje wybrane sonety, uwzględniając ich cechy gatunkowe • wyjaśnia, czym jest orientalizm, podając przykłady • czyta ze zrozumieniem esej naukowy • tworzy wypowiedź na temat romantycznego motywu podróży (zawierającą samodzielne wnioski interpretacyjne) • interpretuje dzieła malarskie, uwzględniając specyfikę tworzywa i konteksty epoki 	<p>obecność Boga, przeznaczenie, przechodzenie na „drugą stronę” itp.), a także z motywami takimi, jak: burza, wiatr, zachód słońca, gwiazdy itp.</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizując wybrane sonety, wskazuje sensy symboliczne obrazu stepu, morza, góry • wykorzystuje różne konteksty (w tym biograficzny) do interpretacji sonetów • w kreacji podmiotu lirycznego <i>Sonetów...</i> wskazuje cechy bohatera romantycznego • wskazuje charakterystyczne środki artystyczne występujące w <i>Sonetach...</i> i określa ich funkcje • odwołując się do przykładów, wyjaśnia, na czym polega istota metafory • rozpoznaje tropy i figury stylistyczne, w tym: oksymoron, antytezę, hiperbolę, elipsę, paralelizm składniowy i określa ich funkcje w tekście poetyckim • komentuje funkcje orientalizmów w sonetach • na podstawie utworów literackich i dzieł malarskich przytacza różne 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego podróż jest nieodłącznym elementem biografii romantycznej • tworzy dłuższą wypowiedź na temat podróży romantycznych, wykorzystuje różne źródła informacji, w tym internet • dostrzega różnice między przedstawieniem natury w <i>Sonetach krymskich</i> i lirykach lozańskich 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje na konkretnych przykładach, w jaki sposób te same idee zostały ukazane w różnych tworzywach (np. w literaturze i malarstwie) • wykorzystuje informacje i opinie zawarte w literaturze naukowej (literaturze przedmiotu) do analizy i interpretacji wierszy 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje samodzielnej analizy i interpretacji wybranego utworu • w sposób pogłębiony odczytuje sensy symboliczne i metaforyczne wiersza • w dziełach literackich i malarskich wskazuje i interpretuje symbole kulturowe (w tym aluzje biblijne)
--	---	--	--	---	---

<p>T. Géricault, „Tratwa „Meduzy”</p>		<p>ujęcia motywu podróży i związane z nim obrazy (np. pielgrzym, tułacz, żeglarz, kozak pędzący na koniu po stepie, podróżnik wspinający się na szczyty gór)</p>			
<p>Smutek o zachodzie słońca. Analiza i interpretacja „Hymnu” Juliusza Słowackiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje <i>Hymn</i> Słowackiego, uwzględniając formę podawczą, kreację podmiotu i adresata, odnosi się do konwencji gatunkowej utworu • charakteryzuje osobę mówiącą w wierszach jako kreację bohatera romantycznego • wyjaśnia co rozumie przez pojęcia: „hymn”, „elegia” 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje utwory poetyckie i dzieła malarskie, dostrzegając w nich treści religijne i mistyczne • w <i>Hymnie</i> wyodrębnia obrazy i określa ich metaforyczne znaczenie • wskazuje poetyckie sposoby budowania nastroju • w czytanych dziełach odnajduje obraz duchowego życia jednostki • w wierszach wskazuje językowe i stylistyczne wykładniki lirycznej „rozmowy z Bogiem” • wskazuje charakterystyczne środki artystyczne występujące w czytanych utworach i określa ich funkcje • interpretuje symbolikę motywu wędrowca w wierszu Słowackiego • poprawnie używa w swoich wypowiedziach wyrazów: mistycyzm, mistyczny, mistyk 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia związek pomiędzy stanem natury i stanem ducha „ja” lirycznego • analizuje relacje między „ja” lirycznym i Bogiem, wskazuje elementy właściwe elegii, które wyrażają te relacje 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, wykorzystując konteksty (biograficzny, filozoficzny, kulturowy) • wyjaśnia rolę intonacji w liryku romantycznym • wyjaśnia, czym jest indywidualizm językowy 	<ul style="list-style-type: none"> • określa źródła romantycznego poszukiwania sfery sacrum • formułuje refleksję na temat ludzkiego życia, którą odczytuje w wierszu Słowackiego • ocenia wartość stylistyczną i znaczeniową indywidualizmów językowych poetów romantycznych

<p>Człowiek wobec kosmosu. Analiza i interpretacja wiersza A. Mickiewicza „Nad wodą wielką i czystą”.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia sytuację podmiotu lirycznego • Rozumie, że opis górskiego jeziora staje się punktem wyjścia do refleksji nad życiem i przemijaniem 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przykłady i przejawy romantycznego indywidualizmu dotyczące sfery wewnętrznej (zainteresowania psychiką) i zewnętrznego stylu bycia • interpretuje liryk Nad wodą wielką i czystą... • określa metaforyczność obrazów poetyckich w tym wierszu, symbolikę wody, odbicia, gromu • omawia środki stylistyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje utwór Mickiewicza jako wyraz indywidualnych poszukiwań filozoficznych i artystycznych poety • wyjaśnia, jak rozumie tytuł wiersza • objaśnia refleksję „ja” lirycznego na temat własnego przeznaczenia • omawia czym dla podmioty lirycznego jest samotność 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje źródła romantycznego indywidualizmu (m.in. Rousseau) • wykorzystuje konteksty filozoficzne do odczytania wiersza • tworzy dłuższą wypowiedź w dowolnej formie na temat: Samotność i indywidualność • 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w dostępnych źródłach inny wiersz zaliczany do liryków lozańskich i przygotowuje samodzielnie interpretacją tego utworu
<p>Tropy poetyckie czy codzienne środki językowe? Metafora, metonimia, synekdocha w języku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna definicję: metafory, metonimii, synekdochy • wymienia rodzaje metafor: poetyckie, językowe • potrafi podać przykłady wymienionych środków wyrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na metafory, metonimie, synekdochy w utworach romantycznych • wyjaśnia znaczenie metafor typowych dla romantyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> • orientuje się w różnych tropach i figurach stylistycznych np: oksymoron, antyteza, hiperbola, elipsa, paralelizm składniowy • powyższe środki wskazuje w tekstach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia funkcję metafory w stereotypach językowych • wskazuje metonimię i synekdochę w wierszu A. Mickiewicza: „Do przyjaciół Moskali” 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi zareklamować dowolny produkt, układając dwa hasła wykorzystujące kolejno mechanizmy: metafory i metonimii
<p>Polski poeta na grobie Agamemnona. Analiza i interpretacja wiersza Juliusza Słowackiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omawia odczucia bohatera lirycznego • analizując <i>Grób Agamemnona</i>, przedstawia ocenę narodu polskiego (a także przyczyny klęski powstania listopadowego) 	<ul style="list-style-type: none"> • odszukuje motywy i symbole antyczne, wyjaśnia w jaki sposób Słowacki wykorzystuje je do zbudowania obrazu poetyckiego • dokonuje analizy i 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje motywy symboliczne w <i>Grobie Agamemnona</i> • wskazuje środki stylistyczne służące idealizacji obrazu wymarzonej ojczyzny • wyjaśnia wyrażenie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia sens określeń odnoszących się do Polski: „Naga- w styksowym wykąpana mule”, „nieśmiertelna” • wskazuje fragmenty, w których pojawia się motyw wstydu , 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi się do roli poety w utworze, potrafi wyjaśnić prawo poety do bluźnierczego traktowania romantycznej świętości –ojczyzny czyta ze zrozumieniem fragment rozprawy

		<p>interpretacji wiersza Słowackiego: wskazuje ich przesłanie, określa funkcje środków artystycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przywołane przez poetę paralele między losem Greków i Polaków 	<p>„czerep rubaszny” i wskazuje cechy polskiej mentalności</p>	<p>wyjaśnia, dlaczego Słowacki marzy o Polsce „bezwstydnej”</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat sposobów istnienia narodu bez państwa rozpoznaje rodzaje zmian znaczeniowych wyrazów (rozszerzenie, zawężenie i przesunięcie znaczenia); omawia je na przykładach 	<p>naukowej nt. utworów romantycznych wskazuje postulatyczną funkcję utworów romantycznych (apele o przebudowę społeczną i moralne odrodzenie narodu)</p>
<p>Budowa i kompozycja III części „Dziadów”.</p> <p>Wielowymiarowość dzieła.</p> <p>Mistyczny sens cierpienia i sposób jego przedstawienia w dramacie Mickiewicza.</p> <p>Wielka Improwizacja- obrazem duszy Konrada.</p> <p>Prometejski wymiar dzieła.</p> <p>Romantyczna wizja historii i roli w niej jednostki w III cz. „Dziadów”.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę poszczególnych części i wskazuje ich związek • wskazuje w III części <i>Dziadów</i> cechy dramatu romantycznego (synkretyzm, odrzucenie reguł klasycznych, fragmentaryczność, otwarta kompozycja, dynamiczny bohater, niejednorodność konwencji i różnorodność wersyfikacji; odnosi się do nich, interpretując utwór) • wskazuje sceny historyczne • odnajduje w dramacie ocenę narodu polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje budowę <i>Dziadów</i> • dokonuje analizy i interpretacji III części <i>Dziadów</i>, wykorzystując terminy: martyrologia, prometeizm, mistycyzm, mesjanizm • wykorzystuje kontekst historyczny, biograficzny, kulturowy (idee epoki romantyzmu) i filozoficzny do interpretacji utworu • interpretuje III część <i>Dziadów</i> jako dramat, w którym toczy się walka dobra ze złem symbolizowanym przez despotyzm carski • charakteryzuje Konrada jako bohatera romantycznego • charakteryzuje język i styl różnych scen dramatu • wykazuje 	<ul style="list-style-type: none"> • określa gatunkowe cechy dramatu romantycznego, porównując go z dramatem antycznym, Szekspirowskim i klasycystycznym • określa zasady, na których jest oparta budowa dramatu romantycznego • do określenia postawy bohatera świadomie stosuje termin: prometeizm i uzasadnia swój sąd 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje <i>Dziady</i> w pogłębiony sposób, wprowadzając kontekst literacki, filozoficzny, kulturowy • wskazuje środki rytmizujące tekst i nadające poszczególnym scenom wartość meliczną • porównuje Konrada z innymi bohaterami romantycznymi • na przykładach wskazuje, jak się rozwijała kreacja bohatera romantycznego • ocenia stylistyczną wartość ekspresywności i frazeologizmów typowych dla języka mówionego w funkcji artystycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje <i>Dziady</i> jako dramat o przemianie człowieka • interpretuje III część <i>Dziadów</i> jako dramat historiozoficzny • odnajduje aluzje i nawiązania do <i>Dziadów</i> w literaturze XX w. • wyjaśnia, jakie wartości dostrzegają w <i>Dziadach</i> współcześni twórcy teatru • charakteryzuje język i styl poszczególnych scen utworu • wypowiada się na temat walorów teatralnych dramatów Mickiewicza (w kontekście opinii, że są niesceniczne)

<p>III cz. „Dziadów” jako dramat romantyczny. Teatralny wymiar dzieła.</p>		<p>zróżnicowanie stylistyczne dzieła</p> <ul style="list-style-type: none"> • odnajduje elementy stylu potocznego (języka mówionego), żargonu więziennego, stylizacji biblijnej) 			<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze inscenizacje <i>Dziadów</i>
<p>Poeta i siła fatalna. Jak Słowacki pojmował rolę swego poezji? Jak odczytali ją potomni?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa kim jest adresat wiersza, do kogo poeta kieruje swój utwór • na podstawie wiersza charakteryzuje poetę, wyjaśnia jak poeta postrzega swoje życie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje obecne w wierszu Słowackiego toposy (łódź, sternik, symboliczny pogrzeb poety) • formułuje przesłanie testamentu Słowackiego • objaśnia słowa: „Jak kamienie przez Boga rzucone na szaniec” 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia sformułowanie; „siła fatalna poezji” • interpretuje przeciwstawienie: „zjadacze chleba”- „anioły” 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje charakter wiersza (badając wersyfikację) • dokonuje samodzielnej analizy i interpretacji wiersza, • wyjaśnia sens metafor • interpretuje wiersz Słowackiego, wychodząc od tytułu i formy podawczej 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje tytuł wiersza i wskazuje te cechy utworu, które zbliżają go do testamentu
<p>C. Norwid: wybrane utwory (w tym: „Bema pamięci żałobny rapsod”)</p> <p>Rola jednostki wybitnej w historii – według Norwida.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje się znajomością i rozumieniem utworu, • określa jego tematykę i problematykę 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy i interpretacji wiersza: przedstawia budowę i kompozycję wiersza oraz ich funkcje • określa sposób wykreowania świata przedstawionego (pogrzeb, pochod, tytułowy bohater, nadawca) 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i interpretuje motywy metaforyczne i symboliczne • interpretuje motto • rozpoznaje w tekście środki wyrazu artystycznego i określa ich funkcje • wskazuje artystyczne sposoby budowania rytmu oraz nastroju • interpretuje symboliczny charakter wizji 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia postać tytułowego bohatera i analizuje sposób jego ukazania w wierszu (mitologizacja, przechodzenie postaci historycznej w mit ocalający naród) • wskazuje środki artystyczne służące idealizacji i heroizacji bohatera • w poetyckiej kreacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje charakterystyczne cechy stylu Norwidowskiego • opisuje warstwę brzmieniową wiersza i przedstawia jej funkcje • przedstawia Norwidowskie rozumienie narodu i wyjaśnia, czym się ono różni od koncepcji innych poetów romantycznych

			<p>przedstawionej w wierszu</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje obecne w wierszu wartości uniwersalne • określa konwencję literacką wiersza i jej funkcje (odrealniony pogrzeb, wizja pochodzenia ludzkości) • rozpoznaje topos wędrowni; określa jego sposób ujęcia i funkcję w utworze • charakteryzuje rapsod jako gatunek literacki, odwołując się do tradycji kultury 	<p>Bema wskazuje cechy bohatera romantycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje różne propozycje interpretacji zakończenia utworu 	
<p>Synteza romantyzmu: zagadnienia: Romantyzm jako epoka buntu. Nowe idee poznawcze. Indywidualizm romantyczny. Człowiek wobec natury. Historia polem zmagania sił nadprzyrodzonych i aktywności człowieka.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • na wybranych przykładach charakteryzuje główne gatunki romantyczne: balladę, powieść poetycką, dramat romantyczny • charakteryzuje kategorię bohatera romantycznego • czyta ze zrozumieniem tekst z podręcznika na temat 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie znanych utworów przedstawia główne postawy, prądy filozoficzne i kierunki epoki • wyjaśnia znaczenie kategorii: bunt, młodość, miłość, wolność, rewolucja, lud, wieszcz w epoce romantyzmu • wyjaśnia romantyczne rozumienie tragizmu • omawiając utwory, używa poprawnie terminów: synkretyzm rodzajowy i gatunkowy, ironia romantyczna, wzniosłość, 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i interpretuje dzieła literackie i malarskie w kontekście podanego tematu, wykorzystując wiedzę teoretycznoliteracką 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia filozoficzne podstawy epoki • charakteryzuje główne założenia romantycznej historiozofii • dokonuje syntezy romantycznego widzenia artysty (poety) i sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • zabiera głos w klasowej dyskusji na temat romantycznych korzeni niektórych postaw, cech i wartości narodowych • na wybranych przykładach wyjaśnia, czym była romantyczna synteza sztuk, wskazuje wyjątkowe znaczenie muzyki • tworzy wypowiedź na temat funkcji wyobraźni w sztuce współczesnej

<p>Bohater romantyczny. Miłość romantyczna. Dramat romantyczny jako odbicie egzystencji. Nowa estetyka (synkretyzm, synteza sztuk, sztuka wyrazem wolności).</p>		<p>groteska, absurd, retrospekcja</p>			
<p>Wypracowanie/ dłuższa wypowiedź na temat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy dłuższą wypowiedź pisemną i ustną na temat • wie, czym jest estetyka wypowiedzi • dba o estetykę własnych wypowiedzi – pisemnych i ustnych • dostrzega w wypowiedziach własnych i cudzych błędy językowe, poprawia je • określa podstawowe typy błędów językowych • odwołuje się do tekstów kulturowych • buduje wypowiedzi o niezbyt wysokim stopniu złożoności • nie zawsze stosuje w nich podstawowe zasady 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaka jest norma składniowa współczesnej polszczyzny i kiedy następuje jej naruszenie (na przykładzie konkretnych wypowiedzi) • wyjaśnia, jaka jest norma fleksyjna współczesnej polszczyzny i kiedy następuje jej naruszenie (na przykładzie konkretnych wypowiedzi) • stara się budować wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności • próbuje w wypowiedziach stosować podstawowe zasady logiki i retoryki • zwraca uwagę na własną kompetencję językową • stara się stosować w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przyczyny błędów językowych pojawiających się w pracach uczniowskich • na ogół buduje wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności • na ogół stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki • na ogół ma świadomość własnej kompetencji językowej • na ogół stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki • w interpretacji tekstu na ogół wykorzystuje wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany • na ogół poznaje niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje błąd językowy jako naruszenie normy • wyjaśnia, czym jest norma językowa, a czym uzus • buduje wypowiedzi o wysokim stopniu złożoności • stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki • ma świadomość własnej kompetencji językowej • stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki • w interpretacji tekstu wykorzystuje wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany • poznaje niezbędne 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia pojęcie błędu językowego i zamierzonej innowacji językowej, poprawności i stosowności wypowiedzi • rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych • stosuje zróżnicowane formy wypowiedzi • sprawnie redaguje teksty własne i cudze • tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi oraz języka • odznacza się dojrzałością sądów i

	<p>logiki i retoryki</p> <ul style="list-style-type: none"> • próbuje zwiększać własną kompetencję językową • nie zawsze poprawnie stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki • w interpretacji tekstu próbuje wykorzystać wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany • próbuje poznać niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki • próbuje odczytać rozmaite sensy dzieła • podejmuje próbę dokonania interpretacji porównawczej • czyta ze zrozumieniem teksty publicystyczne • wykorzystuje w odpowiedzi na pytania wiedzę z zakresu języka 	<ul style="list-style-type: none"> • w interpretacji tekstu stara się wykorzystywać wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany • stara się poznać niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki • stara się odczytać rozmaite sensy dzieła 	<p>dziedzin humanistyki</p> <ul style="list-style-type: none"> • na ogół odczytuje rozmaite sensy dzieła • na ogół dokonuje interpretacji porównawczej 	<p>dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje rozmaite sensy dzieła • dokonuje interpretacji porównawczej 	<p>samodzielnością myślenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • odznacza się swadą językową
--	---	--	--	--	---

Nauczyciel ocenia sprawdziany i kartkówki wg następującej skali:

- 100% celujący
- 97 – 99% + bardzo dobry
- 87 – 96% bardzo dobry
- 84 – 86% + dobry
- 74 – 83% dobry
- 71 – 73% + dostateczny
- 60 – 70% dostateczny
- 57 – 59% +dopuszczający
- 46 -56% dopuszczający
- 45% i poniżej niedostateczny

Nauczyciel ocenia pracę z tekstem (język polski w użyciu), wypracowanie i wypowiedź monologową wg następującej skali:

- 96 – 100% celujący
- 86 – 95% bardzo dobry
- 73 – 85% dobry
- 51 – 72% dostateczny
- 30 – 50% dopuszczający
- 29% i poniżej niedostateczny